

Datum stupanja na snagu 10.02.2005.(Sl.glasnik BiH, br.03/02)

S P O R A Z U M

IZMEĐU

BOSNE I HERCEGOVINE

I

VLADE REPUBLIKE ITALIJE

O PODSTICANJU I ZAŠTITI INVESTICIJA

Bosna i Hercegovina i Vlada Republike Italije, (dalje u tekstu Ugovorne strane).

U želji da stvore povoljne uslove za bolju ekonomsku saradnju između dvije države, a posebno u pogledu investiranja kapitala investitora jedne Ugovorne strane na teritoriji druge Ugovorne strane;

i

svjesne da će spremnost na podsticanje i uzajamna zaštita ovih investicija na bazi međunarodnih Sporazuma doprinijeti stimulaciji poslovne inicijative i povećanju prosperiteta obje Ugovorne strane;

Sporazumjeli su se kako slijedi:

Član 1.
Definicije

U svrhe ovoga Sporazuma:

1. Termin "Investicija" znači bilo koju vrstu sredstava koje investira prije ili nakon stupanja na snagu ovog Sporazuma fizičko ili pravno lice jedne Ugovorne strane u skladu sa zakonima i propisima te Strane, bez obzira na odabranu pravnu formu, kao i pravni okvir.

Investicije koje su izvršene prije stupanja na snagu ovog Sporazuma bit će zaštićene u statusu u kojem se nalaze na datum njegovog stupanja na snagu.

Ovaj Sporazum se neće primjenjivati na bilo koji spor ili bilo koji zahtjev koji se odnose na investicije izvršene prije datuma stupanja na snagu ovog Sporazuma.

Bez ograničenja općeg iz naprijed navedenog, termin "investicija" obuhvata posebno, mada ne isključivo:

- a) pokretnu i nepokretnu imovinu, kao i druga vlasnička prava in rem, uključujući stvarna prava na garanciju na imovinu treće strane, do mjere do koje ona mogu biti investirana;
- b) vlasništvo nad dionicama, obveznicama, akcijama ili bilo kojim drugim kreditnim instrumentima i vrijednosnim papirima uopće;
- c) kredite za sume novca ili bilo kakva prava na usluge koja imaju ekonomsku vrijednost vezano za investicije, kao i reinvestirane dohotke i dobit od kapitala;
- d) autorska prava, komercijalne zaštitne znakove, patente, industrijski dizajn i druga intelektualna i industrijska imovinska prava, know-how, trgovačke tajne, trgovačka imena i goodwill;
- e) sva imovinska prava koja pripadaju po zakonu, ugovoru ili po osnovu licence ili dozvole koja se odobrava u skladu sa domaćom legislativom Ugovornih strana, uključujući pravo na istraživanje, izvlačenje ili iskorištavanje prirodnih resursa;
- f) sva povećanja vrijednosti prvobitne investicije.

Nijedna izmjena u formi investicije ne podrazumijeva promjenu karaktera njene prirode.

2. Termin "investitor" značit će svako fizičko ili pravno lice konstituisano i koje funkcioniše po propisima Ugovorne strane, koja investira na teritoriji druge Ugovorne strane, kao i pravna lica koja nisu konstituisana po zakonima jedne od Ugovornih strana ali su direktno ili indirektno pod kontrolom njenih državljanina.

Indirektna kontrola investicije znači stvarnu kontrolu, uspostavljenu nakon ispitivanja stvarnih okolnosti u svakoj situaciji. Pri svakom takvom ispitivanju, potrebno je razmotriti sve relevantne faktore, uključujući i investitorov:

- a) finansijski interes, uključujući dionički interes u investiciji;
- b) sposobnost da se ostvari znatan uticaj nad upravljanjem investicijom; i
- c) sposobnost da se ostvari značajan uticaj u izboru članova upravnog odbora ili nekog drugog rukovodećeg tijela.

Gdje postoji sumnja u pogledu toga da li investitor kontroliše, direktno ili indirektno investiciju, investitor koji tvrdi da ima takvu kontrolu obavezan je da dokaže da takva kontrola postoji.

3. Termin "fizičko lice" znači svako fizičko lice koje ima državljanstvo Ugovorne strane u skladu sa njenim zakonima.

4. Termin "pravno lice" znači svako lice koje ima svoj glavni ured na teritoriji jedne od Ugovornih strana konstituisan i priznat s njene strane, a koji posluje u skladu sa njenim

propisima kao što su javne institucije, korporacije, društva, fondacije i asocijacije, bez obzira na to da li je njihova sposobnost ograničena ili ne.

5. Termin "prihod" znači iznose koji se dobiju od investicije uključujući posebno profite ili kamate, dobiti po osnovu kamate, dobit od kapitala, dividende, rojalitete ili plaćanja za pomoć, tehničke usluge i drugo, kao i sva plaćanja u vrsti, kao što su, mada ne isključivo, sirovine, proizvodi ili plodovi, stoka.

6.

a) Temin "teritorija" u odnosu na Bosnu i Hercegovinu znači svu kopnenu teritoriju Bosne i Hercegovine, njeno teritorijalno more, morsko dno i podzemne zone kao i vazdušni prostor iznad njene teritorije.

b) Temin "teritorija" u odnosu na Republiku Italiju znači, pored zona unutar kopnenih granica, "pomorske zone". Ove druge takođe obuhvataju morske površine i podmorje nad kojima Republika Italija ostvaruje suverenitet i svoja suverena prava ili jurisdikciju, u skladu sa međunarodnim pravom.

7. Izraz "Sporazum o investiciji" znači sporazum između Ugovorne strane i investitora druge Ugovorne strane vezan za investiciju.

8. "Nediskriminatorski tretman" znači tretman koji je jednak nacionalnom tretmanu ili tretmanu najpovlaštenije nacije.

9. "Pravo pristupa" znači pravo da se dozvoli izvršenje investicije na teritoriji druge Ugovorne strane u skladu sa njenom legislativom.

Član 2.

Podsticanje i unapređenje investicija

1. Obje Ugovorne strane će poticati investitore druge Ugovorne strane da investiraju na njihovoj teritoriji.
2. Investitori jedne Ugovorne strane će imati pravo pristupa investicionim aktivnostima, na teritoriji druge Ugovorne strane, koji nije manje povoljan od onog koji se odobrava prema Članu 3.1.
3. Obje Ugovorne strane će u svako doba obezbjeđivati pravedan i fer tretman investicija za investitore druge Ugovorne strane. Obje Ugovorne strane će obezbijediti da upravljanje, održavanje, korištenje, transformacija, uživanje ili ustupanje investicija izvršenih na njihovoj teritoriji od strane investitora druge Ugovorne strane, kao i kompanija i preduzeća u kojima su investicije izvršene, neće ni na koji način biti predmet nepravednih ili diskriminatorskih mera.
4. Svaka Ugovorna strana će stvoriti i održavati na svojoj teritoriji pravni okvir, pogodan da se garantuje investitorima kontinuitet pravnog tretmana, koji uključuje saglasnost i povjerenje, za

sve preuzete obaveze koje se odnose na svakog konkretnog investitora.

5. Ugovorna strana će utvrditi sa investitorima druge Ugovorne strane, koji su izvršili investiciju od državnog interesa na njihovoj teritoriji, sporazum o investiciji, kojim će se regulisati specifični pravni odnosi koji se odnose na navedenu investiciju.
6. Nijedna od Ugovornih strana neće postaviti uslove koji se odnose na stvaranje, širenje ili nastavak investicija, koji mogu da podrazumijevaju preduzimanje ili nametanje bilo kakvih obaveza na izvoznu proizvodnju i koji određuju da se robe moraju nabaviti na domaćem tržištu ili pod sličnim uslovima.
7. Svaka Ugovorna strana će obezbijediti efektivna sredstva koja potvrđuju zahtjeve i provođenje prava u odnosu na investicije i ovlaštenja koja proizilaze iz njih i sporazuma o investicijama.
8. Građani bilo koje Ugovorne strane ovlašteni za rad na teritoriji druge Ugovorne strane u vezi sa investicijom prema ovom Sporazumu, imat će pravo na adekvatne zakonske radne uslove za izvršavanje njihovih profesionalnih aktivnosti.
9. Državljanima bilo koje Ugovorne strane će se dozvoliti ulazak i ostanak na teritoriji druge Ugovorne strane u svrhu osnivanja, razvoja, upravljanja ili davanja savjeta o funkcionisanju investicija za koje su oni, ili firma prve Strane koja ih zapošljava, izvršili ili su u toku vršenja značajnog iznosa kapitala ili drugih razloga.
10. Kompanijama koje su pravno konstituisane prema važećim zakonima i propisima jedne Strane i koje su vlasništvo ili pod kontrolom druge Strane, bit će dozvoljeno da angažuju najviše rukovodno osoblje po svom izboru, bez obzira na državljanstvo.

Član 3. Nacionalni tretman i klauzula najpovlaštenije nacije

1. Svaka Ugovorna država će u granicama njene vlastite teritorije, obezbijediti investitorima druge Ugovorne strane, za izvršene investicije kao i prihod koji rezultira iz nje, tretman koji ne smije biti manje povoljan od onog koji ona odobrava za izvršene investicije i prihod iz investicija vlastitim državljanima ili investitorima bilo kojih trećih zemalja.
2. Odredbe prvog stava ovog Člana će se takođe primjenjivati na sve aktivnosti u vezi sa investicijom.
3. U slučaju da se, na osnovu zakonskih propisa jedne od Ugovornih strana ili na osnovu važećih međunarodnih obaveza ili onih koji će tek stupiti na snagu ubuduće u jednoj od Ugovornih strana, treba stvoriti pravni okvir prema kojem bi se investitorima druge Ugovorne strane odobrio povoljniji tretman od onoga koji je predviđen ovim Sporazumom, tretman koji se odobrava investitorima ovih drugih strana primjenjivat će se na investitore odnosne Ugovorne strane, također i za investicije koje još traju.
4. Odredbe pod tačkom 1. i 2. ovog Člana ne odnose se na prednosti i povlastice koje jedna od

Ugovornih strana može odobriti investitorima trećih država, na osnovu njihovog članstva u Carinskoj ili Ekonomskoj Uniji, Slobodnoj trgovinskoj zoni, potpisivanja regionalnog ili podregionalnog sporazuma, međunarodnog multilateralnog ekonomskog sporazuma ili sporazuma potpisanih u cilju sprečavanja duplog oporezivanja ili olakšanja malograničnog prometa.

Član 4. Kompenzacija za štete i gubitke

Ukoliko investitori bilo koje Ugovorne strane pretrpe, na investicijama na teritoriji druge Ugovorne strane, štete i gubitke uslijed rata ili drugog oružanog sukoba, stanja nacionalne opasnosti, građanskih štrajkova ili drugih sličnih događaja, druga Ugovorna strana u kojoj je investicija izvršena, odobrit će im adekvatnu kompenzaciju u pogledu ovih gubitaka ili šteta. Bez obzira da li su gubici ili štete izazvani vladinim mjerama ili drugim uzrocima, plaćanje kompenzacije bit će slobodno prenosivo bez neopravданog odgađanja. Dotičnim investitorima će se odobravati isti tretman kao i državljanima druge Ugovorne strane i u svakom slučaju, tretman koji nije manje povoljan od onoga koji se odobrava investitorima trećih država.

Član 5. Nacionalizacija ili eksproprijacija

1. Investicije na koje se odnosi ovaj Sporazum neće biti predmet nikakvih diskriminatorskih mjera koje mogu da ograniče pravo vlasništva, posjedovanja, kontrole ili uživanja investicijama stalno ili privremeno, osim gdje je to posebno predviđeno postojećim državnim ili lokalnim zakonskim propisima i/ili propisima i odlukama donesenim od strane Suda ili Tribunala koji ima jurisdikciju nad njima.
  2. Kao nacionalizacija ili eksproprijacija investitora jedne od Ugovornih strana, smarat će se mjera ili nacionalizacija ili eksproprijacija dobara ili prava koji pripadaju kompaniji koja je pod kontrolom investitora, kao i oduzimanje od kompanije finansijskih sredstava ili drugih sredstava, stvarajući prepreke aktivnostima ili na drugi način bitno umanjuje vrijednost iste.
  3. Ni jedna od Ugovornih strana neće poduzimati bilo kakve mjere kojima će lišiti, direktno ili indirektno, državljane druge Ugovorne strane njihovih investicija, niti bilo kakve mjere koje imaju efekat jednak nacionalizaciji ili eksproprijaciji, osim za javne svrhe ili državni interes i u zamjenu za blagovremenu, potpunu i efektivnu kompenzaciju u razumnim rokovima u skladu sa stavom 6. ovog Člana i pod uslovima da se ove mjere poduzimaju na nediskriminatorskoj osnovi i u skladu sa svim zakonskim propisima i procedurama.
  4. Pravedna kompenzacija treba biti utvrđena na osnovu stvarnih vrijednosti na međunarodnom tržištu neposredno prije momenta kada je odluka o nacionalizaciji ili eksproprijaciji postala javno poznata.
- Kada se vrijednost ne može odmah utvrditi, kompenzacija će se odrediti u skladu sa

međunarodnim općim priznatim kriterijima procjene, kao što je investirani kapital, deprecijacija, povrat kapitala, naknada vrijednosti i drugi relevantni faktori.

Devizni kurs koji će se primjenjivati za bilo koju takvu kompenzaciju bit će onaj koji bude važio na dan neposredno prije momenta kada je nacionalizacija ili eksproprijacija postala javno poznata.

5. Bez ograničenja obima gore navedenog stava, u slučaju da predmet nacionalizacije, eksproprijacije ili slično bude kompanija sa stranim kapitalom, procjena učešća investitora bit će u vrijednosti investicije koja nije niža od početne vrijednosti, uvećane za povećanja kapitala i revalorizaciju kapitala, neraspodijeljene dobiti i rezervne fondove i umanjenu za vrijednost smanjenja kapitala i gubitke.
6. Kompenzacija će se smatrati efektivnom ako je plaćena u istoj valuti u kojoj je investicija izvršena od strane stranog investitora, utoliko ukoliko ova valuta jeste ili ukoliko ostaje konvertibilna ili u protivnom, u bilo kojoj drugoj valuti koju prihvati investitor.
7. Kompenzacija će se smatrati blagovremenom ako se izvrši bez neopravданog odlaganja i u svakom slučaju, u roku od tri mjeseca.
8. Kompenzacija će uključiti kamate obračunate na bazi šesto-mjesečnog LIBOR prosjeka, od datuma nacionalizacije ili eksproprijacije do datuma plaćanja.
9. Državljanin ili firma bilo koje od Strana koja tvrdi da je kompletna ili dio investicije eksproprijsan, imat će pravo na hitnu reviziju od strane nadležnih sudskih ili administrativnih organa druge Strane, da bi se utvrdilo da li je takva eksproprijacija izvršena i ako jeste, da li takva eksproprijacija i njena kompenzacija odgovaraju principima međunarodnog prava i da odluci sve ostale detalje u vezi s tim.
10. Ukoliko ne postoji sporazum između investitora i odgovarajućeg organa, iznos kompenzacije će se utvrditi u skladu s procedurama za rješavanje sporova prema Članu 9 ovog Sporazuma. Kompenzacija će biti slobodno prenosiva.
11. Odredbe stava 2. ovog Člana takođe će se primjenjivati na kumulirane profite neke investicije, kao i u slučaju okončanja procesa likvidacije pravnog lica.
12. Ako, poslije eksproprijacije, investicija nije u potpunosti ili djelimično korištena za svrhu eksproprijacije, raniji vlasnik ili njegovi nasljednici imat će pravo otkupa investicije u skladu sa zakonskim propisima koji su na snazi u odnosnoj Strani i po tržišnoj cijeni.

Član 6. Repatrijacija kapitala, profita i prihoda

1. Svaka Ugovorna strana će garantovati da investitori druge Ugovorne strane mogu izvršiti transfer sljedećeg u inostranstvo, bez nepotrebnog odgađanja u bilo kojoj konvertibilnoj valuti:

- a) kapital i dodatni kapital, uključujući reinvestirani dohodak, korišten za održavanje i povećanje investicije;

- b) neto dohodak, dividende, rojalitete, plaćanja za pomoć i tehničke usluge, kamate i druge profite;
- c) dohodak koji rezultira iz ukupne ili djelimične prodaje ili potpune ili djelimične likvidacije neke investicije;
- d) sredstva za otplate zajmova vezanih za investicije i plaćanje odnosnih kamata;
- e) plate i naknade isplaćene državljanima druge Ugovorne strane za rad i usluge, izvršene u odnosu na neku investiciju, izvršenu na teritoriji druge Ugovorne strane, u iznosu i na način propisanim državnim zakonskim propisima i pravilima na snazi.

Transferi će se izvršiti u skladu sa odgovarajućim zakonskim propisima. Takvi zakonski propisi neće, bilo u pogledu zahtjeva bilo njihove primjene, niti štetiti niti derogirati slobodan, neograničeni i neodložni transfer koji se garantuje ovim Sporazumom.

2. Bez ograničenja na obim Člana 3. ovog Sporazuma, Ugovorne strane će primjenjivati na transfere navedene u stavu 1. ovog Člana jednako povoljan tretman, koji je odobren investicijama izvršenim od strane investitora trećih država, u slučaju da je on povoljniji.

Član 7. Subrogacija

1. U slučaju da je jedna Ugovorna strana ili neka njena institucija izdala garanciju po osnovu nekomercijalnih rizika za investiciju izvršenu od strane nekog od njenih investitora na teritoriji druge Ugovorne strane, i ako je izvršila plaćanje navedenom investitoru na bazi te garancije, druga Ugovorna strana će priznati prenos prava investitora prvospomenutoj Ugovornoj strani. U odnosu na transfer plaćanja Ugovornoj strani ili njenoj instituciji po osnovu ovog prenosa, primjenjivat će se odredbe Člana 4., 5. i 6. ovog Sporazuma.

Član 8. Procedure transfera

1. Transferi iz Člana 4., 5., 6. i 7. izvršit će se bez nepotrebnog odlaganja i u svakom slučaju, u roku od šest mjeseci nakon ispunjenja svih fiskalnih obaveza, a isti će se izvršiti u konvertibilnoj valuti. Svi transferi će se izvršiti po važećem deviznom kursu, koji se primjenjuje na dan kada investitori traže odnosni transfer, sa izuzetkom odredaba pod tačkom 3. Člana 5. koje se odnose na devizni kurs koji se primjenjuje u slučaju nacionalizacije ili eksproprijacije.
2. Fiskalne obaveze iz predhodnog stava smatraju se izvršenim kada je investitor u potpunosti obavio procedure predviđene zakonom Ugovorne strane na čijoj je teritoriji izvršena investicija.

Član 9.

Rješavanje sporova između investitora i Ugovornih strana

1. Bilo kakav spor koji može nastati između jedne od Ugovornih strana i investitora druge Ugovorne strane u pogledu investicija, uključujući sporove koji se odnose na iznos kompenzacije, rješavaće se, što je moguće više, putem pregovora.
2. U slučaju da su investitor i jedno lice jedne od Strana sačinili sporazum o investiranju, primjenjivat će se predviđeni postupak u takvom sporazumu o investiranju.
3. Ako se takvi sporovi ne mogu riješiti u roku od šest mjeseci od datuma prijema pismenog zahtjeva za rješavanje, dotični investitor može po svom izboru dostaviti spor na rješavanje:
  - a) Sudu Ugovorne strane koja ima teritorijalnu jurisdikciju;
  - b) Arbitražnom Tribunalu, u skladu sa standardima arbitraže Komisije Ujedinjenih nacija o Međunarodnom trgovinskom pravu (UNCITRAL), kako je utvrđeno Rezolucijom Generalne skupštine UN 31/98 od 15. decembra 1976., kao prema sljedećim odredbama:
    - 1) Arbitražni Tribunal će se sastojati od tri arbitra; ako oni nisu državljeni bilo koje od Ugovornih strana, oni moraju biti državljeni država koje imaju diplomatske odnose sa obje Ugovorne strane.

Naimenovanje arbitara, kada je potrebno prema UNCITRAL pravilima vršit će Predsjednik Arbitražnog instituta Komore iz Štokhoma u funkciji kao organ za naimenovanja. Arbitraža će se održati u Štokholmu, ukoliko se dvije strane u arbitraži ne dogovore drugčije.
    - 2) Kod donošenja svoje odluke, Arbitražni Tribunal će u svakom slučaju primjenjivati odredbe sadržane u ovom Sporazumu, kao i principe međunarodnog prava koje priznaju obje Ugovorne strane. Priznavanje i implementacija arbitražne odluke na teritoriji Ugovornih strana, bit će regulisano njihovim državnim zakonskim propisima, u skladu sa odnosnim međunarodnim Konvencijama čije su one potpisnice.
    - c) Međunarodnom Centru za rješavanje investicionih sporova, za implementaciju arbitražnih postupaka po Vašingtonskoj konvenciji od 18. marta 1965. o rješavanju investicionih sporova između država i državljanina drugih država, ako ili čim obje Ugovorne strane pristupe istom.
4. Obje Ugovorne strane će se uzdržati od pregovara putem diplomatskih kanala o svakom slučaju koji je predmet arbitražnog postupka ili sudskih postupaka u toku, sve dok ovi postupci ne budu okončani, i dok jedna od Ugovornih strana propusti da postupi po pravilima Arbitražnog Tribunalu ili Suda u roku predviđenom tim pravilima, ili inače u okviru perioda koji može biti određen odredbama međunarodnih ili domaćih zakonskih propisa koji se mogu primijeniti na taj slučaj.

Član 10.

Rješavanje sporova između Ugovornih strana

1. Svaki spor koji može nastati između Ugovornih strana koji se odnosi na tumačenje i primjenu ovog Sporazuma rješavat će se, što je moguće brže, na prijateljski način putem diplomatskih kanala.
2. U slučaju da se spor ne riješi u roku od šest mjeseci od datuma kada o tome jedna od Ugovornih strana obavijesti pismeno drugu Ugovornu stranu, spor će, na zahtjev jedne od Ugovornih strana, biti upućen prvo ad hoc Arbitražnom Tribunalu kako je predviđeno u ovom Članu.
3. Arbitražni Tribunal će se formirati na slijedeći način: svaka Ugovorna strana će imenovati jednog člana Tribunalu u roku od dva mjeseca od momenta kada je primljen zahtjev za arbitražu. Ova dva člana će izabrati državljanina iz neke treće zemlje koji će uz saglasnost obje Ugovorne strane biti imenovan Predsjednikom Arbitražnog Tribunalu. Predsjednik treba biti imenovan u roku od tri mjeseca, od datuma imenovanja druga dva člana.
4. Ako, u toku perioda određenim u stavu 3. nisu izvršena ova imenovanja, svaka od Ugovornih strana može, u odsustvu nekog drugog aranžmana, pozvati Predsjednika Međunarodnog suda pravde da izvrši potrebna imenovanja. U slučaju da je Predsjednik Međunarodnog suda pravde državljanin jedne od Ugovornih strana ili ako je na drugi način iz bilo kojeg razloga, spriječen da izvrši ova imenovanja, Potpredsjednik Međunarodnog suda pravde će biti pozvan da izvrši potrebna imenovanja. Ako je Potpredsjednik Međunarodnog suda pravde državljanin jedne od Ugovornih strana ili ako je, i on takođe spriječen iz nekog razloga da izvrši ova imenovanja, bit će pozvan najstariji član Međunarodnog suda pravde koji nije državljanin ni jedne od Ugovornih strana da izvrši ova imenovanja.
5. Arbitražni Tribunal će donositi svoje odluke većinom glasova i njegove odluke će biti obavezujuće. Obje Ugovorne strane će platiti troškove vlastite arbitraže i njihovih predstavnika na saslušanjima. Troškovi Predsjednika, kao i svi drugi troškovi bit će jednak podijeljeni između Ugovornih strana.

Arbitražni Tribunal će sam odrediti proceduru svog postupka.

Član 11. Odnosi među vladama

Odredbe ovog Sporazuma primjenjivat će se bez odbzira na to da li postoje diplomatski ili konzularni odnosi između Ugovornih strana.

Član 12. Primjena drugih odredaba

1. Ako neka investicija podliježe istovremeno i ovom Sporazumu i drugom međunarodnom Sporazumu čije su potpisnice obje Ugovorne strane, ili je regulisana općim međunarodnim zakonskim odredbama, na Ugovorne strane kao i na njihove investitore primjenjivat će se najpovoljnije odredbe.
2. Kada je tretman koji odobri jedna Ugovorna strana investitorima druge Ugovorne strane, prema njenim zakonima i propisima ili drugim odredbama ili posebnim ugovorima ili investicionim odobrenjima ili sporazumima, povoljniji od onog koji se odobrava ovim Sporazumom, primjenjivat će se onaj tretman koji je najpovoljniji.
3. Kada je, nakon što je investicija izvršena, došlo do izmjene u zakonima, propisima, podzakonima ili mjerama ekonomskih politika koje utiču direktno ili indirektno na investiciju, na zahtjev investitora, primjenjivat će se isti tretman koji se primjenjivao na tu investiciju u momentu kada je započeta.

Član 13. Stupanje na snagu

Sporazum će stupiti na snagu od datuma primitka posljednje od dvije obavijesti kojima dvije Ugovorne strane obavještavaju jedna drugu da su procedure odgovarajućih ratifikacija završene.

Član 14. Trajanje i istek

1. Ovaj Sporazum ostaje na snazi za period od deset (10) godina od datuma obavijesti po Članu 13. i ostat će na snazi za dalji period od pet godina nakon toga, ako ga jedna od Ugovornih strana ne otkaže pismenim putem najkasnije jednu godinu prije roka isteka.
2. U pogledu investicija koje su izvršene ili stečene prije datuma raskida Sporazuma kao što je predviđeno stavom 1. ovog Člana, odredbe Članova 1. do 12. i dalje će biti punovažne za dalji period od pet (5) godina nakon gore navedenog datuma.

U POTVRDU GORNJEG, nižepotpisani Predstavnici potpisali su ovaj Sporazum.

Sačinjeno u ..... dana....., u dva originala svaki na

bosanskom/hrvatskom/srpskom, na italijanskom i na engleskom jeziku, s tim da su svi tekstovi jednako autentični. U slučaju razlika u tumačenju, kompetentna je engleska verzija.

ZA
BOSNU I HERCEGOVINU   **ZA**
VLADU REPUBLIKE ITALIJE
